

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθμ. 170/2017
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ε' Τμήματος
Συνεδρίαση της 27^{ης} Ιουνίου 2017

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Δημήτριος Μακαρονίδης, Σταύρος Σπυρόπουλος και Γεώργιος Γρυλωνάκης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Γεώργιος Γρυλωνάκης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός ερωτήματος : Το υπ αριθμ. πρωτ. 1134/ 30 Μαΐου 2017 έγγραφο της Προεδρίας της Δημοκρατίας (Γραφείο Οικονομικών Υποθέσεων – Τμήμα Χρηματικής Διαχείρισεως).

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν ο Κ.Μ., δικηγόρος, ο οποίος είχε προσληφθεί την 1-6-2005 στην Προεδρία της Δημοκρατίας (Π.Τ.Δ.) ως επιστημονικός συνεργάτης με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ασκώντας καθήκοντα νομικού συνεργάτη στο Νομικό Γραφείο της Προεδρίας της Δημοκρατίας, δικαιούται την προβλεπόμενη αποζημίωση του άρθρου 46 παρ.3 του Κώδικα Δικηγόρων (Κ.Δ.- ν. 4194/2013) μετά την απόλυσή του την 1-1-2017, κατ' επίκληση των διατάξεων των άρθρων 45 και 165 του Κ.Δ., λόγω συμπλήρωσης του ανωτάτου ορίου ηλικίας, λαμβανομένου υπόψη ότι ο ενδιαφερόμενος έχει συνταξιοδοτηθεί από το ΙΚΑ λόγω γήρατος από 20-4-2011.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Ε' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ιστορικό.

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα επισυναπτόμενα σε αυτό στοιχεία προκύπτει το ακόλουθο ιστορικό:

1. Ο Κ.Μ., δικηγόρος, προσλήφθηκε στις 1-6-2005 στην Π.τ.Δ. σε θέση επιστημονικού συνεργάτη με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και απασχολήθηκε ως νομικός συνεργάτης, κατά τη διάταξη της παραγράφου 3 (περίπτωση δ') του άρθρου 2 του π.δ. 351/1991 στο Νομικό Γραφείο της Π.τ.Δ. μέχρι τις 9-11-2006, στη συνέχεια δε από 10-11-2006 μέχρι 25-5-2015 τοποθετήθηκε προϊστάμενος του ως άνω Νομικού Γραφείου, σύμφωνα με την παράγραφο 1, περίπτωση β' του άρθρου 9 του π.δ.351/1991, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του π.δ. 234/2006. Ο προαναφερόμενος από 25-5-2015 τοποθετήθηκε στο Γραφείο του Ειδικού Γραμματέα της Π.τ.Δ, όπου άσκησε συμβουλευτικά καθήκοντα σε ανακύπτοντα νομικά ζητήματα επί θεμάτων προσωπικού, προμηθειών, συμβάσεων κ.λπ. μέχρι 31-12.2016. Ο ανωτέρω, λόγω συμπλήρωσης του ανωτάτου ορίου ηλικίας αλλά και το ανώτατο όριο λήψης πλήρους σύνταξης απολύθηκε από την υπηρεσία από 1-1-2017, κατ' εφαρμογή των άρθρων 45 και 165 του Κ.Δ. Όπως αναφέρει η ερωτώσα υπηρεσία, ο υπόψη επιστημονικός συνεργάτης συνταξιοδοτήθηκε από 20-4-2012 με μειωμένη σύνταξη από το ΙΚΑ, λόγω γήρατος, ενώ έλαβε (κατά δήλωση του ιδίου) και αποζημίωση λόγω παραιτήσεώς του στις 30-7-2011 από τον ΕΟΜΜΕΧ, στον οποίο υπηρετούσε ως δικηγόρος με έμμισθη εντολή.

Υπό τα ως άνω πραγματικά δεδομένα, υποβλήθηκε το ανωτέρω ερώτημα

Νομοθετικό πλαίσιο.

2. Στις διατάξεις των άρθρων 1,2 παρ.1 και 3, 4 παρ.1 και 2, 7παρ.1 περ. β', 9 παρ.1 περ. β' και 10 παρ.1 του π.δ. 351/1991 « Τροποποίηση, συμπλήρωση και κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων που ισχύουν για τη σύσταση , οργάνωση και λειτουργία της Προεδρίας της Δημοκρατίας» (121Α') ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

« Για την υποβοήθηση και εξυπηρέτηση του Προέδρου της Δημοκρατίας, στην ενάσκηση των κατά το Σύνταγμα αρμοδιοτήτων και καθηκόντων του, συνιστάται αυτοτελής δημόσια υπηρεσία με τον τίτλο "Προεδρία της Δημοκρατίας".»

Άρθρο 2

« Διάρθρωση.

1. Η Προεδρία της Δημοκρατίας τελεί υπό τη διεύθυνσή του κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 Γενικού Γραμματέα της και διαρθρώνεται οργανικώς ως εξής:

α) Ιδιαίτερο Γραφείο του Προέδρου της Δημοκρατίας

β) Νομικό Γραφείο.

γ) Διπλωματικό Γραφείο.

δ) Στρατιωτικό Γραφείο.

ε) Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων.

στ) Γραφείο Οικονομικών Υποθέσεων.

2.....»

3. Το Νομικό Γραφείο απαρτίζεται από

α) Τον προϊστάμενό του

β) τους αναφερόμενους στην περίπτωση δ' της παράγρ. 1 του άρθρου 7 δικαστικούς λειτουργούς,

γ) τον αναφερόμενο στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 7 Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

δ) τους νομικούς συνεργάτες και

ε) το διοικητικό προσωπικό.

4.....»

Άρθρο 4

« Εξαρτώμενες υπηρεσίες.

1. Η ασφάλεια του προσώπου του Προέδρου της Δημοκρατίας και των συνοικούντων μελών της οικογενείας του, της κατοικίας του, καθώς και των εγκαταστάσεων της Προεδρίας της Δημοκρατίας ανήκει στην Υπηρεσία Ασφαλείας Προέδρου Δημοκρατίας (Υ.Α.Π.Δ.), η οποία, για τα ανωτέρω καθήκοντα, υπάγεται λειτουργικώς στον Γενικό Γραμματέα της Προεδρίας της Δημοκρατίας.

2. Στο Γραφείο του Νομικού Συμβούλου του Κράτους στο Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης ανήκει η άσκηση των, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αρμοδιοτήτων για υποθέσεις και θέματα της Προεδρίας της Δημοκρατίας, 3.....4.....5.....»

Άρθρο 7

« Θέσεις προσωπικού - Πλήρωση.

1. Οι θέσεις του προσωπικού της Προεδρίας της Δημοκρατίας ορίζονται ως εξής και πληρούνται με διορισμό, πρόσληψη, τοποθέτηση, απόσπαση ή ανάθεση καθηκόντων είτε κατά πλήρη απασχόληση, είτε παράλληλα με την άσκηση των κύριων καθηκόντων:

α)..... β) Μία (1) θέση Διευθυντού του Νομικού Γραφείου πληρούμενη με ανάθεση καθηκόντων σε ανώτατο δικαστικό λειτουργό ή καθηγητή του Τμήματος Νομικής της οικείας Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών ή, κατόπιν αποφάσεως του Γενικού Γραμματέα της Προεδρίας της Δημοκρατίας σε επιστημονικό συνεργάτη του άρθρου 10 παρ. 1, ο οποίος έχει την ιδιότητα του δικηγόρου παρ' Αρείω Πάγω ή με διορισμό συνταξιούχου ανωτάτου δικαστικού λειτουργού ως μετακλητού υπαλλήλου με βαθμό 1ο της κατηγορίας ειδικών θέσεων».

Άρθρο 9

«Διευθυντές Γραφείων Αναπλήρωση

1. Οι Διευθυντές των Γραφείων της Προεδρίας της Δημοκρατίας ορίζονται ως κατωτέρω και αναπληρώνονται σε περίπτωση έλλειψης, απουσίας ή κωλύματος, όπως προβλέπεται στην παράγραφο αυτή και την επόμενη:

α)

β) Του Νομικού Γραφείου ο κατά το άρθρο 7 παρ. 1 περίπτ. β' δικαστικός λειτουργός εν ενεργεία ή εν συντάξει ή καθηγητής Πανεπιστημίου ή επιστημονικός συνεργάτης του άρθρου 10 παρ.1, ο οποίος έχει την ιδιότητα του δικηγόρου παρ' Αρείω Πάγω και εν ελλείψει, εκείνος από τους υπηρετούντες στην Προεδρία της Δημοκρατίας δικαστικούς λειτουργούς, που ορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα. Με όμοια απόφαση ορίζεται και ο αναπληρωτής του Διευθυντού του Γραφείου αυτού. γ.....»

Άρθρο 10

«Ειδικότητες και θέσεις προσωπικού
ιδιωτικού δικαίου.

1. Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου περιλαμβάνει επιστημονικούς συνεργάτες, δημοσιογράφους, μεταφραστές, υπαλλήλους γενικών καθηκόντων, οδηγούς και μηχανικούς ή υπομηχανικούς, μηχανολόγους ηλεκτρολόγους και γεωπόνους .2.....»

3. Στα άρθρα 8,36, 42 περ.α', 45 παρ.1, 2 και 3, 45, 46 παρ.2 και 3 και 165 παρ.3 του Κώδικα Δικηγόρων (ν.4194/2013- 208Α'), όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 8

« Έργα που επιτρέπονται

στον δικηγόρο

Επιτρέπεται στον δικηγόρο, ύστερα από έγγραφη γνωστοποίηση στο δικηγορικό σύλλογο στον οποίο ανήκει:

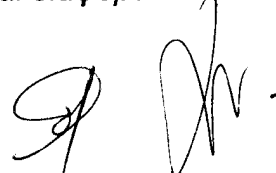
α) Να παρέχει σε εντολέα με ετήσια ή μηνιαία αμοιβή νομικές υπηρεσίες ως δικαστικός ή νομικός σύμβουλος ή ως δικηγόρος με έμμισθη εντολή, είτε αυτός ανήκει στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, καθώς και να αναλαμβάνει παράλληλα υποθέσεις από οποιονδήποτε άλλον εντολέα με αμοιβή για κάθε υπόθεση ξεχωριστά, είτε με ετήσια ή περιοδική αμοιβή. β..... γ.....»

Άρθρο 36

« Περιγραφή του έργου

του δικηγόρου

1. Αποκλειστικό έργο του δικηγόρου είναι να αντιπροσωπεύει και να υπερασπίζεται τον εντολέα του σε κάθε δικαστήριο ή αρχή της Ελληνικής Δημοκρατίας ή οποιασδήποτε άλλης χώρας, στα δικαστήρια, τις υπηρεσίες και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα διεθνή δικαστήρια, στα πειθαρχικά και υπηρεσιακά συμβούλια, καθώς και η κατάθεση σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Επίσης η παροχή νομικών συμβουλών προς οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, καθώς και η σύνταξη γνωμοδοτήσεων προς οποιοδήποτε νομικό ή φυσικό πρόσωπο και Αρχή. Στο έργο αυτού περιλαμβάνεται και η διαμεσολάβηση για την αναζήτηση συμβιβαστικής λύσης στο πλαίσιο νόμου ή κοινά αποδεκτής διαδικασίας. Η παράσταση ενώπιον των δικαστηρίων με ή δια δικηγόρου είναι υποχρεωτική για όλες τις υποθέσεις και σε όλες τις διαδικασίες, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο.

2. Ομοίως στο έργο του δικηγόρου περιλαμβάνονται:

α) Η έρευνα των βιβλίων των υποθηκοφυλακείων και κτηματολογικών γραφείων, καθώς και η σύνταξη των σχετικών εγγράφων ελέγχου τίτλων. Η αίτηση και η λήψη των πιστοποιητικών και αντιγράφων δεν απαιτεί παράσταση ή διαμεσολάβηση δικηγόρου.

β) Η έκδοση επικυρωμένων αντιγράφων κάθε είδους εγγράφων. Τα αντίγραφα αυτά έχουν πλήρη ισχύ ενώπιον οποιασδήποτε Δικαστικής ή άλλης Αρχής, καθώς και έναντι ιδιωτών, φυσικών ή νομικών προσώπων.

γ) Η μετάφραση εγγράφων που έχουν συνταχθεί σε ξένη γλώσσα, καθώς και η μετάφραση ελληνικών εγγράφων σε οποιαδήποτε ξένη γλώσσα. Η μετάφραση έχει πλήρη ισχύ έναντι οποιασδήποτε Δικαστικής ή άλλης Αρχής, εφόσον συνοδεύεται από επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου που μεταφράστηκε και ο δικηγόρος βεβαιώνει ότι έχει επαρκή γνώση της γλώσσας από και προς την οποία μετέφρασε.

δ) Η βεβαίωση της γνησιότητας της υπογραφής του εντολέα του, όπως προβλέπεται στο άρθρο 42 της παραγράφου 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, καθώς και σε κάθε άλλη ειδική διάταξη.»

Άρθρο 42

« Έμμισθος δικηγόρος

Έμμισθος δικηγόρος είναι αυτός που προσφέρει αποκλειστικά νομικές υπηρεσίες, ως νομικός σύμβουλος ή ως δικηγόρος, σε συγκεκριμένο εντολέα, σταθερά και μόνιμα, αμειβόμενος αποκλειστικά με πάγια περιοδική αμοιβή. Ο ίδιος δικηγόρος μπορεί επίσης να αναλαμβάνει υποθέσεις από οποιονδήποτε άλλον, αμειβόμενος είτε ανά υπόθεση είτε με άλλον τρόπο.»

Άρθρο 45

«Περιορισμοί στους

Έμμισθους δικηγόρους

1. Η σύμβαση του έμμισθου δικηγόρου που συμπληρώνει το 67ο έτος της ηλικίας του και θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα για πλήρη σύνταξη από το Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.) λύεται και δεν επιτρέπεται να προσληφθεί ως έμμισθος στο Δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα. Το 67ο έτος θεωρείται ότι συμπληρώνεται την 31η Δεκεμβρίου του αντίστοιχου έτους. Στην περίπτωση αυτή ο δικηγόρος λαμβάνει την αποζημίωση του άρθρου 46 παράγραφος 3 του Κώδικα.

2. Δικηγόροι που προσφέρουν τις νομικές ή δικηγορικές υπηρεσίες τους με πάγια περιοδική αμοιβή σε υπηρεσίες, οργανισμούς, επιχειρήσεις και κάθε είδους νομικά πρόσωπα και υπάγονται ή θα υπαχθούν για τις υπηρεσίες τους αυτές στην ασφάλιση του ασφαλιστικού οργανισμού που καλύπτει το προσωπικό του εντολέα τους είτε βάσει του Κανονισμού ή Οργανισμού του ασφαλιστικού φορέα είτε από τις κείμενες διατάξεις, αποχωρούν υποχρεωτικά και η σύμβαση τους λύεται αυτοδικαίως, αφότου θεμελιώσουν από τις παραπάνω υπηρεσίες τους δικαίωμα για πλήρη σύνταξη κατά τη νομοθεσία που διέπει τον Οργανισμό αυτό. Στις περιπτώσεις αυτές οι αποχωρούντες δικαιούνται να λάβουν κατ' επιλογήν τους, είτε την προβλεπόμενη, εξαιτίας της αποχώρησής τους, εφάπαξ πλήρη παροχή από τον ασφαλιστικό οργανισμό είτε την αποζημίωση που προβλέπεται στο άρθρο 46 του Κώδικα.

3. Οι δικηγόροι που προσλαμβάνονται με έμμισθη εντολή έχουν την υποχρέωση εντός το αργότερο τριών μηνών από την υπογραφή της σύμβασης και ανεξάρτητα από το κύρος ή μη της σχετικής σύμβασης πρόσληψης, να αναγγείλουν στους οικείους Δικηγορικούς Συλλόγους του τόπου όπου παρέχονται οι δικηγορικές ή νομικές υπηρεσίες την πρόσληψη τους.

4.....»

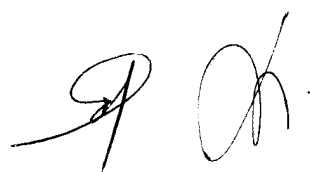
Άρθρο 46

«Διάρκεια και λήξη έμμισθης
εντολής - αποζημίωση

1.....

2. Η σύμβαση μεταξύ έμμισθου δικηγόρου και εντολέα είναι πάντοτε αορίστου χρόνου και λύεται μόνο: α) με το θάνατο, β) τη λύση, κατάργηση ή διάλυση με οποιονδήποτε τρόπο του νομικού προσώπου που απασχολεί τον δικηγόρο, γ) την πτώχευση του εντολέα και δ) με καταγγελία της σύμβασης από τον εντολέα ή εντολοδόχο δικηγόρο. Αν στο προσωπικό που απασχολείται στον εντολέα ισχύει κανονισμός εργασίας που προβλέπει μονιμότητα στην υπηρεσία, η καταγγελία της σύμβασης από τον εντολέα γίνεται μόνο για σπουδαίο λόγο. Η καταγγελία με ποινή ακυρότητας είναι έγγραφη και σε αυτή αναφέρεται ο λόγος της απόλυσης, επιδίδεται δε με δικαστικό επιμελητή.

3. α) Αν η έμμισθη εντολή του δικηγόρου λυθεί για οποιονδήποτε λόγο που αναφέρεται στην πρώτη παράγραφο, πλην της οικειοθελούς αποχώρησης, ο έμμισθος δικηγόρος δικαιούται να εισπράξει από τον εντολέα του αποζημίωση. Η

αποζημίωση προβλέπεται αναλόγως με το χρόνο διάρκειας της έμμισθης εντολής και ισούται: α) με δύο μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει ένα έτος υπηρεσίας στον εντολέα, β) με τρεις μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει τετραετή υπηρεσία, γ) με τέσσερις μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει εξαετή υπηρεσία, δ) με πέντε μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει οκταετή υπηρεσία, ε) με έξι μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει δεκαετή υπηρεσία, στ) με επτά μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει ενδεκαετή υπηρεσία, ζ) με οκτώ μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει δωδεκαετή υπηρεσία, η) με εννέα μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει δεκατρία έτη υπηρεσίας, θ) με δέκα μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει δεκατέσσερα έτη υπηρεσίας, ι) με ένδεκα μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει δεκαπέντε έτη υπηρεσίας και ια) με δώδεκα μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει δεκαέξι έτη υπηρεσίας. Για τον υπολογισμό του ύψους της μηνιαίας παροχής λαμβάνεται υπόψη το ποσό που καταβάλλεται σταθερά και μόνιμα.

4.....5.....»

Άρθρο 165

« Μεταβατικές διατάξεις

1.....2.....

3. Για τους δικηγόρους οι οποίοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους με σύμβαση έμμισθης εντολής κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, η διάταξη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 45 του Κώδικα ισχύει από 1.1.2015.

4.....5.....6.....»

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

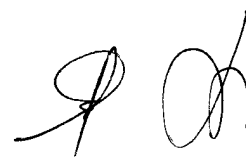
4. Με τις διατάξεις του π.δ 351/1991 τροποποιήθηκαν, συμπληρώθηκαν και κωδικοποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο οι διατάξεις για τη σύσταση, οργάνωση και λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας με τον τίτλο « Προεδρία της Δημοκρατίας» με σκοπό την υποβοήθηση και εξυπηρέτηση του Προέδρου της Δημοκρατίας στην άσκηση των θεσμικών του αρμοδιοτήτων και καθηκόντων. Κατά το άρθρο 2 παρ.1 του ως άνω π.δ., μεταξύ των υπηρεσιών, οι οποίες απαρτίζουν την Προεδρία της Δημοκρατίας, περιλαμβάνεται και το Νομικό Γραφείο, το οποίο κατά την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου αποτελείται, μεταξύ άλλων, από τον προϊστάμενό του και τους νομικούς του συνεργάτες. Περαιτέρω στο άρθρο 7 παρ.1 περ. β' του ως άνω π.δ., όπως η παράγραφος αυτή ισχύει μετά τη συμπλήρωσή της με το άρθρο 2 του π.δ.

234/2006 (239Α'), ορίζεται ότι καθήκοντα διευθυντή του Νομικού Γραφείου της Π.τ.Δ., μπορούν να ανατεθούν σε νομικό συνεργάτη του άρθρου 10 παρ.1 του π.δ. 351/1991, ο οποίος έχει την ιδιότητα δικηγόρου παρ' Αρείω Πάγω. Στο τελευταίο αυτό άρθρο 10 παρ.1, το οποίο καθορίζει τις ειδικότητες και θέσεις του προσωπικού της Π.τ.Δ. με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, προβλέπεται ότι στο εν λόγω προσωπικό περιλαμβάνονται και οι επιστημονικοί συνεργάτες.

5. Με τις διατάξεις των άρθρων 45 παρ.1 και 46 παρ.3 του Κ.Δ., παρέχεται στους έμμισθους δικηγόρους δικαίωμα, λήψης αποζημίωσης, κλιμακούμενης καθ' ύψος ανάλογα με το χρόνο διάρκειας της έμμισθης εντολής, σε περίπτωση λύσης της σύμβασης αυτής λόγω συμπλήρωσης του 67^{ου} έτους της ηλικίας τους. ΟΣ).

6. Κατά τη διάταξη του άρθρου 8 του Κ.Δ., επιτρέπεται στο δικηγόρο η παροχή νομικών υπηρεσιών στον εντολέα του με πάγια ετησία ή μηνιαία αμοιβή είτε ως δικαστικός ή νομικός σύμβουλος, είτε ως δικηγόρος. Κατά το άρθρο 36 του Κ.Δ., αποκλειστικό έργο του δικηγόρου είναι, μεταξύ άλλων, να αντιπροσωπεύει και υπερασπίζει τον εντολέα του ενώπιον κάθε δικαστηρίου και ενώπιον κάθε αρχής στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή, στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα διεθνή δικαστήρια, στα πειθαρχικά και υπηρεσιακά συμβούλια, η κατάθεση σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, καθώς επίσης και η διαμεσολάβηση για την αναζήτηση συμβιβαστικής λύσης μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών.

7. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 8, 36, 42 και 44 παρ.2 του Κ.Δ. συνάγεται ότι, έμμισθος δικηγόρος είναι αυτός που προσφέρει αποκλειστικά τις νομικές του υπηρεσίες ως νομικός σύμβουλος ή ως δικηγόρος σε ορισμένο εντολέα σταθερά και μόνιμα, αμείβεται δε με πάγια περιοδική εντολή. Ως νομικός ή δικαστικός σύμβουλος θεωρείται εκείνος, ο οποίος, άσχετα με τον τίτλο της θέσης που κατέχει και την ονομασία που έλαβε κατά την πρόσληψή του ή μεταγενέστερα, δεν ασχολείται με τη δικαστική εκπροσώπηση και τον χειρισμό δικαστικών υποθέσεων του εντολέα του προς τρίτους, αλλά περιορίζεται αποκλειστικά στην παροχή νομικών συμβουλών και γνωμοδοτήσεων σ' αυτόν και στα όργανά του ή και στην κατεύθυνση του χειρισμού των υποθέσεων από άλλους δικηγόρους (βλ. ΑΠ1403/2014, 226/2004, 509/1998, 414/1986- ΝΟΜΟΣ). Περαιτέρω, από τις ίδιες ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι, εκτός αν υπάρχει ειδική νομοθετική ρύθμιση για

ορισμένη κατηγορία εμμίσθων δικηγόρων του δημόσιου τομέα, η πάγια περιοδική αμοιβή, η οποία προβλέπεται από την διάταξη του άρθρου 44 παρ.2 ή σε άλλη σχετική διάταξη οφείλεται στο δικηγόρο όχι για την εκτέλεση οποιασδήποτε, έστω και καθαρώς νομικής φύσεως εργασίας, αλλά μόνο για τις νομικές εκείνες υπηρεσίες που παρέχει υπό την ιδιότητα δικαστικού ή νομικού συμβούλου ή δικηγόρου για την διαφύλαξη ή την προστασία των συμφερόντων του εντολέα του στο πλαίσιο των συναλλαγών του με τους τρίτους. Τέτοιες υπηρεσίες είναι μόνο όσες παρέχει υπό τις προαναφερόμενη ιδιότητα, ασκώντας, ως δημόσιος λειτουργός, τα καθήκοντα που του αναθέτουν οι ως άνω δημοσίου δικαίου διατάξεις των άρθρων 8,36 και 42 του Κ.Δ. [πρβλ. ΑΠ 79/2016 με παραπομπή στις ΑΠ 29/1995(Ολ) και ΑΠ 956/2003].

8. Από τα ανωτέρω παρέπεται ότι για το χαρακτηρισμό ως έμμισθης εντολής της εργασιακής σχέσης ορισμένου δικηγόρου, ο οποίος έχει προσληφθεί ως επιστημονικός συνεργάτης με σχέση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου σε φορέα του δημόσιου τομέα, θα πρέπει αναμφισβήτητα οι νομικές υπηρεσίες που παρέχει ο εν λόγω επιστημονικός συνεργάτης να έχουν ως αντικείμενο έργα, τα οποία, κατά τις προαναφερόμενες διατάξεις του Κ.Δ., εμπίπτουν στα έργα εκείνα που επιτρέπουν και συγχρόνως περιγράφουν οι εν λόγω διατάξεις. Επιπλέον οι υπόψη νομικές υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται υπό την ιδιότητα δικαστικού ή νομικού συμβούλου ή δικηγόρου και να αφορούν τη διαφύλαξη ή την προστασία των συμφερόντων του εντολέα του στο πλαίσιο των συναλλαγών του με τρίτους.

9.Στη διδόμενη από την ερωτώσα υπηρεσία περίπτωση, ο υπόψη δικηγόρος προσλήφθηκε στην Π.τ.Δ. ως επιστημονικός συνεργάτης με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και κατά το χρονικό διάστημα από 25-5-2015 μέχρι 31-12-2016 άσκησε συμβουλευτικά καθήκοντα, σε ανακύπτοντα νομικά ζητήματα επί θεμάτων προσωπικού, προμηθειών, συμβάσεων κ.λπ., προφανώς υπό τη μορφή παροχής νομικών συμβουλών προς τα διοικητικά όργανα της Π.τ.Δ. Όμως, η παροχή νομικών συμβουλών προς τα εν λόγω διοικητικά όργανα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο λειτουργίας των διοικητικών υπηρεσιών της Π.τ.Δ και της διεκπεραίωσης των σχετικών διοικητικών διαδικασιών, τις οποίες διέπει η αρχή της νομιμότητας της δράσης της δημόσιας διοίκησης και όχι στο πλαίσιο κάλυψης της ανάγκης διαφύλαξης ή προστασίας έναντι τρίτων, με την παροχή των κατάλληλων νομικών συμβουλών, των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου, στο

νομικό πρόσωπου του οποίου εντάσσεται η υπηρεσία της Π.τ.Δ.. Συναφώς, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι όταν ανακύπτει περίπτωση νομικής υποβοήθησης της Π.τ.Δ. επί νομικών ζητημάτων με τρίτους, σε δικαστικό ή εξώδικο πεδίο, ή νομικής καθοδήγησης της Π.τ.Δ., ως υπηρεσίας, με την παροχή νομικών συμβουλών ή γνωμοδοτήσεων, η αρμοδιότητα παροχής σχετικής νομικής συνδρομής και προστασίας των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου έχει ανατεθεί, με το άρθρο 4 παρ.2 του π.δ.351/1991, στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Πέραν τούτου, η παροχή εκ μέρους του προαναφερόμενου επιστημονικού συνεργάτη νομικών συμβουλών προς τα διοικητικά όργανα της Π.τ.Δ. κατά το χρονικό διάστημα από 25-5-2015 μέχρι 31-12-2016, κατά το οποίο είχε τοποθετηθεί στο Γραφείο του Ειδικού Γραμματέα της Π.τ.Δ., δεν πραγματοποιήθηκε υπό τη δικηγорική του ιδιότητα αλλά την ιδιότητα του υπαλλήλου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ο οποίος διέθετε νομική παιδεία. Προς τούτο συνηγορεί, και το ότι για την πρόσληψη στην υπηρεσία της Π.τ.Δ. προσώπου ως επιστημονικού συνεργάτη (νομικού συνεργάτη) δεν απαιτείται, όπως προκύπτει από την επισκόπηση των σχετικών περί των προσόντων των εν λόγω συνεργατών διατάξεων των άρθρων 8 παρ.4 και 10 παρ.1 του π.δ.351/1991 καθώς και 33 του π.δ 63/2005, η συνδρομή, αναγκαίως, στο πρόσωπό του της ιδιότητας του δικηγόρου, γεγονός το οποίο υποδηλώνει ότι σε διαφορετική περίπτωση τις σχετικές νομικές συμβουλές θα μπορούσε να τις παράσχει και επιστημονικός συνεργάτης με νομική παιδεία που δεν είχε την ιδιότητα του δικηγόρου. Ως εκ τούτου, η παροχή και μόνο νομικών συμβουλών προς τα διοικητικά όργανα της Π.τ.Δ. δεν μπορεί, άνευ ετέρου, να μεταβάλει τη φύση της εργασιακής σχέσης του προαναφερόμενου επιστημονικού συνεργάτη από σχέση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου σε σχέση έμμισθης εντολής (πρβλ. ΑΠ 79/2016 και Ν.Σ.Κ. 242/2011). Συνακόλουθα των προεκτεθέντων, ο υπόψη επιστημονικός συνεργάτης δεν δικαιούται την προβλεπόμενη από το άρθρο 46 παρ.3 αποζημίωση, διότι κατά το χρόνο της απόλυσής του, λόγω συμπλήρωσης του ανωτάτου ορίου ηλικίας, δεν τον συνέδεε με την Π.τ.Δ σχέση έμμισθης εντολής.

Απάντηση

10. Ενόψει των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα αρμόζει, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, η απάντηση ότι ο επιστημονικός συνεργάτης της Π.τ.Δ, Κ.Μ. δεν δικαιούται την προβλεπόμενη από το άρθρο 46 παρ.3 αποζημίωση, εξαιτίας της απόλυσής του λόγω συμπλήρωσης του ανωτάτου ορίου ηλικίας.

Θεωρήθηκε
Αθήνα, 7 -7-2017
Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μεταξία Ανδροβιτσάνα
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Γεώργιος Γρυλωνάκης
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους